

Сигидин Віталій Михайлович,
т.в.о. Голови Національного агентства
України з питань виявлення, розшуку
та управління активами, одержаними
від корупційних та інших злочинів, кандидат
юридичних наук

ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ КРИМІНАЛЬНОГО ПРОЦЕСУАЛЬНОГО ЗАКОНОДАВСТВА ШОДО УПРАВЛІННЯ АКТИВАМИ, ОДЕРЖАНИМИ ВІД КОРУПЦІЙНИХ Й ІНШИХ ЗЛОЧИНІВ

Станом на сьогодні у Кримінальному процесуальному кодексі України (далі – КПК України) питання розшуку активів, на які може бути накладено арешт, та управління арештованим майном врегульовані вкрай фрагментарно, що породжує на практиці цілий ряд складнощів у правозастосуванні.

Насправді, АРМА згадується у КПК України всього тричі, а саме: в статтях 100, 170, 568. Положень цих статей достатньо лише для того щоб мінімально зробити можливим виконання Закону України «Про Національне агентство України з питань виявлення, розшуку та управління активами, одержаними від корупційних та інших злочинів» (далі – Закон). Менш з тим, діючі положення статті 100 КПК України створюють більше питань ніж регулятивних положень. Так, вони визначають, які саме речові докази можуть передаватися в управління АРМА. Однак, процедура такої передачі, вимоги до клопотання, вимоги до його розгляду, вимоги до ухвали застосовуються за аналогією до статей 171-173 КПК України. При цьому, цивільно-правовий інститут аналогії є абсолютно не властивим для кримінального процесу. Такий стан речей обумовлений точковими змінами до КПК України на етапі прийняття Закону.

Практичне здійснення функцій розшуку та управління активами проілюстрували низку системних недоліків згаданого правового регулювання діяльності АРМА.

Так, АРМА з метою якісного врегулювання питань пов'язаних з передачею активів в управління розроблено низку законодавчих змін.

Норми КПК України про арешт майна послідовно визначають загальні правила накладення арешту на майно, вимоги до клопотання про арешт майна, правила розгляду такого клопотання та вирішення питання про арешт, а також питання скасування арешту.

Відтак, нові норми КПК України про управління активами видається доцільним побудувати за аналогією архітектури норм про арешт майна, а також об'єднати їх у нову Главу 17⁻¹ КПК України під назвою «Заходи щодо управління активами, одержаними від корупційних та інших злочинів».

Таким чином, АРМА побудовано аналогічно до чинної редакції КПК України низку норм, яким зокрема врегульовуються такі основні питання:

створення можливостей для АРМА брати участь у кримінальному провадженні у вузькому колі питань, пов'язаних з управлінням

арештованим майном (визначення уповноваженої особи АРМА учасником кримінального провадження, та прав і обов'язків такої особи); синхронізації положень Закону та КПК України (усунення колізії щодо вартості активів, що можуть бути передані в управління АРМА);

системне врегулювання прийняття рішення про передачу активів в управління, а також шляху управління ними (чітке визначення – підстав для передачі активів в управління, вимог до клопотання про передачу активів в управління, розгляду клопотання про передачу активів в управління, вирішення питання передачу активів, а саме зміст ухвали у тому числі зі шляхом управління активами, а також підстав припинення та зміни умов управління активами.).

Усі запропоновані норми це досвід та результати щоденної роботи з арештованими активами. АРМА здійснюються усі можливі заходи задля запровадження системного нормативного врегулювання питань передачі активів в управління (супровід Урядового проекту Закону, консультації з народними депутатами щодо вже зареєстрованих у Верховній Раді України законопроектів).

Сидоренко Лариса Володимирівна,
старший лаборант кафедри оперативно-розшукової діяльності Національної академії внутрішніх справ

ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ ВИКОРИСТАННЯ ЗАСОБІВ, НЕОБХІДНИХ ДЛЯ ПРОВЕДЕННЯ СПОСТЕРЕЖЕННЯ ЗА ОСОБОЮ, РІЧЧЮ АБО МІСЦЕМ

У діяльності правоохоронних, розвідувальних та контррозвідувальних органів усього світу є усталені інструменти на актуальність використання яких не впливають ні досягнення науки і техніки, ні так звана інформаційна революція, ні радикальні зміни правового регулювання та суспільного життя. Одним з таких інструментів є візуальне спостереження, яке дає змогу одержувати важливу розвідувальну інформацію в інтересах безпеки суспільства і держави, запобігати вчиненню тяжких та особливо тяжких злочинів, вчасно виявляти та припиняти їх, ефективно проводити досудове розслідування кримінальних правопорушень [1]. Разом з тим, науково-технічний прогрес, інформатизація суспільства, реформування законодавства мають суттєвий вплив на юридичні умови та оцінку правомірності застосування візуального спостереження як негласної слідчої (розшукової) дії. При цьому, зміни у правовому регулюванні, інформаційному й технічному забезпеченні візуального спостереження призвели до виокремлення (як фактично, так і юридично) його різних видів, до кожного з яких при практичному застосуванні потрібно підходити індивідуально [2].

Аналіз діяльності оперативних підрозділів та органів досудового розслідування свідчить, що відсутність диференційованого підходу до організації та проведення різних видів візуального